

у регулюванні поведінки; 4) уникати стереотипів та шаблонів, розвивати творчість і емпатію у моральних стосунках; 5) порівнювати моральну поведінку дитини тільки з моральною нормою, а не з моральною поведінкою інших дітей; 6) недопускати надмірний суворий контроль за дитиною; 7) відрізнити “добру” і “зручну” дитину; 8) уникати негативних оцінок результатів поведінки дитини; 9) формувати моральні звички до моральної поведінки і стимулювати до моральної поведінки та адекватного морального самооцінювання.

Список використаних джерел

1. Ананьев Б.Г. Человек как предмет познания. – Л.: ЛГУ, 1968. – 338 с.
2. Боришевський М.Й. Духовні цінності в становленні особистості громадянина // Педагогіка і психологія. – 1997. – №1. – С. 144-150.
3. Давыдов В.В. Психологическое развитие младших школьников. Эксперимент психологического исследования. – М.: Педагогика, 1990. – 160 с.
4. Эриксон Е. Детство и общество/ Пер. с англ. – СПб.: Ленато АСТ, Фонд “Университетская книга”, 1996. – 592 с.
5. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості /Під ред. Л.М.Проколієнко. – К.: Рад.шк., 1989. – 608 с.
6. Савчин М.В. Духовний потенціал людини. – Івано-Франківськ. вид-во “Плай” Прикарпатського ун-ту, 2001. – 203 с.
7. Савчин М.В. Психологія відповідальної поведінки. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2008. – 280 с.
8. Титаренко В.Я. Семья и формирование личности. – М.: Мысль, 1987. – 352 с.

In the article it is considered the influence of the family on becoming of moral self-esteem of a junior schoolchildren. Bases of moral personality of the child are founded exactly in the family, particularly its adequate moral self-esteem. Basic directions are offered in family education for forming of adequate moral self-esteem.

Key words: family, moral self-esteem, moral habits, moral action, moral behaviour.

Отримано: 30.02.2010

Акмеологічні аспекти професійно-педагогічної підготовки працівників ОВС

Розглянуто акмеологічні аспекти професійної підготовки працівників ОВС з урахуванням психолого-педагогічних чинників, що супроводжують правоохоронну діяльність. Визначено актуальність педагогічної підготовки працівників правоохоронних органів.

Ключові слова: професійна освіта, акмеологія, компетентність, професіоналізм, педагогічна підготовка.

Рассмотрены акмеологические аспекты профессиональной подготовки сотрудников ОВД с учетом психолого-педагогических факторов, которые сопровождают правоохранительную деятельность. Определена актуальность педагогической подготовки работников правоохранительных органов.

Ключевые слова: профессиональное образование, акмеология, компетентность, профессионализм, педагогическая подготовка.

Вступ. Становлення державності в незалежній Україні визначає принципово нові й важливі завдання для всього суспільства, в тому числі і для правоохоронної системи держави. Специфіка сучасної правоохоронної діяльності вимагає від працівників органів внутрішніх справ міцних юридичних знань, розвиненої правової та психологічної культури, сформованих умінь і навичок, морально-психологічної стійкості та фізичної загартованості. Від рівня підготовки фахівців правоохоронної сфери залежить добробут кожного члена суспільства і майбутнє держави в цілому.

Водночас аналіз результатів досліджень з теорії і методики професійної освіти (В.І. Барко, М.В. Костицький, С.Д. Максименко, В.С. Медведєв, В.М. Синьов, О.П. Хохліна, Ю.М. Швалб, Г.Х. Яворська, С.І. Яковенко та ін.) дає змогу стверджувати, що успіх діяльності працівника органів внутрішніх справ значною мірою залежить від рівня особистісної та соціально-професійної зрілості особистості фахівця. Феномен зрілості особистості працівника ОВС слід розглядати як особливий якісний стан розвитку його професіоналізму, що, в свою чергу, є інтегральною характеристикою професійної зрілості особистості як суб'єкта правоохоронної діяльності.

На сучасному етапі проблеми формування соціально-професійної зрілості в процесі професіогенезу суб'єкта діяльності вивчає така

наука, як “акмеологія” (від грец. акме – вищий ступінь чогось, логія – наука, тобто наука, яка вивчає вершину досягнення). Акмеологія проводить порівняльні дослідження професійної діяльності, розглядає процес діяльності як рішення (інтуїтивне, свідоме, надсвідоме) незліченного ряду репродуктивних і творчих задач. Акмеологія вводить поняття: “рівень діяльності”, “вершини діяльності”, “умови”, “фактори і стимули продуктивної діяльності”. Основними категоріями акмеології на даному етапі її розвитку є “професіоналізм” і “компетентність”. Само поняття “акмеологія” було введено у вітчизняну науку Н.А. Рибніковим 1928 р.

Сьогодні в психології й акмеології йде інтенсивний пошук конструктивів, що адекватно відбивають здатність особистості бути стійкою до ентропії навколишнього середовища, зберігати самоідентичність, успішно розвиватися, виходячи на рівень акме, тобто високого статусу професіоналізму.

Професіоналізм діяльності в ОВС – це якісна характеристика, перш за все, працівника ОВС як суб’єкта правоохоронної діяльності, що відбиває високу професійну кваліфікацію і компетентність, розмаїтість ефективних професійних навичок і умінь, у тому числі заснованих на творчих рішеннях, володіння сучасними алгоритмами і способами розв’язання професійних завдань, що дозволяє здійснювати діяльність щодо запобігання та профілактики правопорушень з високою і стабільною ефективністю.

Постановка проблеми у загальному вигляді. На даному етапі удосконалення системи професійної підготовки працівника ОВС наука акмеологія ще не знайшла належного і гідного розвитку. Виявлення умов і чинників, що детермінують професіогенез сучасного високопрофесійного фахівця органів внутрішніх справ, на наш погляд, дозволить цілеспрямовано й ефективно керувати даним процесом.

Зв’язок роботи із важливими науковими чи практичними завданнями. Дослідження акмеологічних аспектів професійно-педагогічної підготовки працівників ОВС відповідає плану наукових досліджень, передбачених наказом МВС України “Про затвердження пріоритетних напрямків наукових та дисертаційних досліджень, які потребують першочергового розроблення і впровадження в практичну діяльність органів внутрішніх справ на період 2004-2009 років” від 05.07.2004 р., №755.

Результати дослідження акмеологічних аспектів професійно-педагогічної підготовки працівників ОВС є підґрунтям Концепції реформування системи освіти МВС, яка затверджена наказом МВС від 28.10.2007 р. № 411 “Про реформування системи освіти МВС

України та підвищення якості підготовки фахівців для органів внутрішніх справ”.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано роз’яснення даної проблеми і на які спирається автор. Аналіз педагогічних, психологічних та інших досліджень дає підстави стверджувати, що різним аспектам професійної підготовки фахівців для органів внутрішніх справ в науці приділялася значна увага. Напрацьовано важливі теоретичні і практичні матеріали, зокрема, дослідниками визначено сутність загальної, моральної, педагогічної, соціально-комунікативної культури молодого офіцера (В.П. Барковський, А.С. Морозов, М.М. Ісаєнко, І.В. Михайліченко); розроблено технології адаптації курсантів до навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі закритого типу (Г.І. Васильєв, О.В. Іванова, В.В. Конопльов, О.О. Назаров та ін.); розкрито особливості емоційно-вольового становлення особистості курсантів (М.І. Ануфрієв, В.І. Дьяченко, І.П. Закорко, М.М. Козьяр, В.І. Пліско та ін.). Не залишилися поза увагою дослідників проблеми формування професійної усталеності (В.І. Дьяченко та ін.), а також емоційної усталеності (А.І. Черкашин, З.Л. Шайхлісламов та ін.) працівників органів внутрішніх справ у процесі фахової підготовки як передумови готовності до професійної діяльності в ОВС.

Аналіз новітніх досліджень із загальної, юридичної та соціальної психології, професійної психології та педагогіки у контексті діяльності ОВС свідчить про необхідність і можливість цілеспрямованого становлення особистості працівників ОВС як компетентних фахівців, які відповідають сучасним вимогам правоохоронної діяльності (В.Г. Андросюк, В.І. Барко, М.Г. Братасюк, В.П. Казміренко, Л.І. Казміренко, М.В. Костицький, Є.Д. Лук’янчиков, С.Д. Максименко, О.Є. Маноха, В.С. Медведєв, О.М. Морозов, В.В. Рибалка, В.М. Синьов, О.М. Столяренко, В.О. Татенко, О.В. Тімченко, Л.Д. Удалова, О.П. Хохліна, Ю.М. Швалб, Г.О. Юхновець, Г.Х. Яворська, С.І. Яковенко). Професійна компетентність розглядається в акмеології як здатність суб’єкта праці ефективно вирішувати значиме коло професійних завдань. Сукупність видів професійної компетентності утворює професіоналізм.

Теоретико-методологічний аналіз проблеми професіогенезу (становлення особистості професіонала) в сучасних умовах розбудови демократичного правового суспільства й системного реформування правоохоронних органів дає підстави констатувати, що дослідження засобів цілеспрямованого становлення особистості працівника ОВС є актуальним й практично значущим завданням відомчої науки системи МВС. У реалізації зазначених завдань провідну роль має

відігравати нова міждисциплінарна область знань у системі наук про людину – акмеологія. Предметом даної науки є закономірності розвитку і саморозвитку зрілої людини, формування творчої готовності до майбутньої професійної діяльності.

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Проблеми особистості є центральними проблемами психологічної науки, оскільки саме особистість є основою для розуміння будь-яких психічних явищ. Не менш значущими є й проблеми розвитку особистості працівника ОВС, ключовими передумовами якого є контроль власної поведінки, формування системи внутрішньої регуляції діяльності, яка забезпечує здатність фахівця до саморозвитку та самореалізації.

За сучасних умов при вирішенні завдань з підвищення рівня професійної підготовки в ОВС особлива увага приділяється інтелектуальному, моральному, культурному розвитку, професійному росту і творчій самостійності фахівця-правоохоронця. Сьогодні ні в кого не виникає заперечень відносно того, що психолого-педагогічні знання, уміння і навички дозволяють працівникам ОВС краще орієнтуватися в роботі з населенням, цілеспрямовано здійснювати виховно-профілактичну роботу. Отже, є потреба в удосконаленні психологічної і педагогічної підготовки сучасних високопрофесійних працівників ОВС. Тому є підстави говорити не про якісь фрагменти швидкоплинної моди на педагогічні засоби кримінологічної профілактики, а саме про її педагогічні основи.

Зазначимо, що аналіз фахової літератури щодо підготовки і готовності працівників ОВС до ефективного вирішення завдань правоохоронної діяльності засвідчив суттєву прогалину в структурі кадрової підготовки, а саме – відсутність її педагогічного аспекту, спрямованості правоохоронця на професійну діяльність типу “людина – людина”.

Формування цілей статті (постановка завдання) Мета нашої статті – дослідити акмеологічні аспекти професійної підготовки працівників ОВС з урахуванням психолого-педагогічних чинників, що супроводжують правоохоронну діяльність.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Зміни і перетворення в будь-якій сфері людської діяльності повинні починатися зі зміни і перетворення її суб'єкта. У зв'язку з кардинальними змінами в соціально-політичному житті нашої країни, що пов'язані з розбудовою України як незалежної держави, виникла гостра потреба переосмислення ситуації, що склалася у галузі підготовки фахівців правоохоронної системи, взагалі, й працівників ОВС зокрема.

Працівники органів внутрішніх справ повинні мати як спеціальну фахову, так і загальну міліцейську підготовку та бути спроможними ефективно виявляти і відслідковувати причини та умови, що сприяють злочинам, запобігати і протидіяти такій злочинності.

Динаміка розвитку готовності працівників ОВС до майбутньої професійної діяльності, тобто набуття високого рівня професіоналізму, або професійного акме, залежить як від зовнішніх, так і від внутрішніх умов.

Серед зовнішніх умов як детермінуючих чинників ми виділили специфіку професійних завдань, їхні труднощі, новизну, екстремальний характер; умови (оперативну обстановку) професійної діяльності; особливості стимулювання дій і результатів діяльності й т.д.

До внутрішніх умов, на наш погляд, належить мотивація діяльності; прагнення до досягнення результату й оцінка ймовірності успіху; адекватність самооцінок інтелектуальних, емоційних, мотиваційних і вольових можливостей; почуття відповідальності, впевненості в собі, професійній підготовленості й особистому досвіді мобілізації сил на вирішення завдань великих труднощів (у тому числі, для дій у напружених ситуаціях); стан здоров'я й фізичне самопочуття; уміння контролювати й регулювати рівень свого стану готовності; уміння самонастроюватися, створювати оптимальні внутрішні умови для майбутньої діяльності.

Сукупність особистісних характеристик працівника ОВС, необхідних для успішного виконання правоохоронної діяльності, визначається поняттям “професійна компетентність”, що відбиває єдність теоретичної і практичної підготовки до ефективного виконання оперативно-службових завдань.

Як вже зазначалося, професія правоохоронця належить до професійного типу “людина – людина”, що поєднує в собі як суб'єкт-об'єктні, так і суб'єкт-суб'єктні відносини. Будь-які суб'єкт-суб'єктні та суб'єкт-об'єктні відносини (чи то у процесі навчання, чи то у процесі безпосередньої професійної діяльності) передбачають виховний вплив одного із суб'єктів на іншого, міжособистісні взаємозв'язки, процес спілкування (діалогізування), дотримання педагогічного такту, педагогічної етики, культури спілкування і витримки, доцільного і доречного використання методів і прийомів педагогічного впливу на інших.

Означені відносини притаманні і фахівцям правоохоронної діяльності. У зв'язку з цим ми вбачаємо доцільним виокремити у структурі професійної готовності майбутніх правоохоронців

професійно-педагогічну компетентність. За новим тлумачним словником української мови, поняття “компетентний” визначається як такий, що має “достатні знання в певній галузі; який із чимось добре обізнаний, тямущий” [5].

Поняття “професійно-педагогічна компетенція” вперше було введено в науковий обіг Н.В. Кузьміною [6]. Автор так визначає професійно-педагогічну компетентність (педагога за фахом): це “сукупність умінь педагога як суб’єкта педагогічного впливу особливим чином структурувати наукове і практичне знання з метою найкращого вирішення педагогічних завдань” [1].

Під професійною правоохоронною педагогічною компетентністю Ф.К. Думко розуміє сукупність науково-педагогічних знань, сформованість професійно-педагогічних умінь, навичок, ціннісних орієнтирів, що обумовлюють ефективне вирішення виховних завдань у процесі профілактично-корекційної та інших видів правоохоронної діяльності.

Аналізуючи профілактичну діяльність працівників правоохоронних органів, нами було розроблено функціограму та кваліфікаційну характеристику дільничного інспектора міліції як основного виконавця завдань цього напрямку діяльності ОВС [8]. При цьому ми враховували те, що профілактична робота в ОВС поділяється на виконання завдань загальної та індивідуальної профілактики правопорушень.

Так, враховуючи завдання загальної профілактики правопорушень, при розробці функціограми дільничного інспектора міліції ми виокремили розділ “Профілактична діяльність”, у якому передбачено такі види діяльності правоохоронця: виступи перед населенням, участь в обговореннях, роз’ясненнях законів; контроль за підтриманням правил дозвільної системи [8, дод. А, с.1]. Що стосується індивідуально-профілактичної роботи працівників ОВС, то ми цю діяльність розглядали в окремих підрозділах, де визначено “Робота з особами, які вчиняють правопорушення у сфері сімейно- побутових відносин та порушують правила громадського співжиття” (виявлення та взяття на облік відповідних осіб; проведення з ними профілактичної роботи; інформування органів охорони здоров’я про осіб, взятих ними на облік, які порушують громадський порядок) та “Робота з неповнолітніми правопорушниками, їх рідними і особами, що їх замінюють” (виявлення і взяття на облік відповідних осіб, проведення профілактичної роботи з особами) [8, дод. А, с. 2]. З-поміж провідних завдань індивідуально-профілактичної роботи дільничного інспектора міліції ми виокремили виховний, психолого-педагогічний та адміністративний вплив на профілактіваних осіб.

Означена змістова лінія діяльності дільничного інспектора міліції, за нашим переконанням, становить педагогічний аспект його професійної правоохоронної діяльності.

Аналіз психолого-педагогічної і фахової літератури в аспекті готовності майбутніх правоохоронців до професійної діяльності засвідчив, що вченими розглянуті як фахові, так і психологічні сторони підготовки курсантів ВЗО МВС до роботи в органах внутрішніх справ. Натомість, як ми бачили, ніхто навіть не згадує про педагогічний аспект чи, навіть, педагогічну спрямованість як компонент у діяльності правоохоронця, необхідність педагогізації якої закладено, на нашу думку, уже в самій її професійній типізації “людина – людина”.

Щоправда, Г.О. Юхновець, розкриваючи психологічну характеристику професійної готовності керівних органів внутрішніх справ, з-поміж їхніх професійних якостей виокремлює “педагогічний такт, уміння педагогічно грамотно викладати підлеглим професійні знання...” [11]. А серед шляхів підвищення ефективності службової підготовки працівників органів внутрішніх справ автор називає такі: “психолого-педагогічна підготовка співробітників органів внутрішніх справ; психолого-педагогічний супровід діяльності співробітників органів внутрішніх справ на всіх етапах їхнього навчання та служби” [11]. Як бачимо, педагогічна спрямованість правоохоронної діяльності і в цьому випадку згадується лише в контексті психологічної підготовки.

Педагогічна підготовка стосовно працівників правоохоронних органів – це знання принципів виховання й оволодіння комплексом методів і прийомів психолого-педагогічного впливу на особу, реалізованих у певних формах індивідуально-виховної роботи. Оскільки об’єктом виховання є правопорушники, працівникам правоохоронних органів необхідно навчитися виявляти помилкові антигромадські погляди, переконання, стереотипи в мисленні, що сприяють асоціальним установкам правопорушників, і вибирати найбільш діючі форми, методи і прийоми їхнього перевиховання і виправлення.

Формування в межах педагогічної підготовки професійно-педагогічної компетентності як одного з аспектів загальної готовності працівника ОВС до виконання оперативно-службових завдань правоохоронної діяльності охоплює такі чинники, як когнітивно-педагогічну (обізнаність із формами і методами профілактично-педагогічної роботи), конструктивно-виховну (планування, прогнозування, програмування профілактичної роботи), комунікативну (вміння спілкуватися з різними категоріями населення),

оцінно-регуляторну (уміння оцінювати і регулювати профілактично-педагогічний аспект правоохоронної діяльності) компетенції.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розробок у даному напрямку. Активізація ролі людського чинника залежить від вирішення відповідних психологічних і педагогічних проблем, що завжди виникають там, де проводиться робота з людьми, зокрема профілактика правопорушень. Вирішення проблеми підвищення ефективності виховного процесу залежить від рівня психолого-педагогічного впливу на чинники, що впливають на антигромадську і протиправну поведінку громадян. Зміст перебудови виховно-профілактичної системи, насамперед, визначається тим, що існуюча раніше “каральна” профілактика, була заснована на заходах соціального контролю, суспільно-адміністративного і карного покарання.

На наш погляд, на сучасному етапі розвитку держави вона повинна бути замінена охоронно-захисною профілактикою, представленою комплексом адекватних заходів соціально-правової, медико-психологічної і соціально-педагогічної підтримки і допомоги родині, дітям, підліткам, юнацтву. При цьому на профілактичну діяльність правоохоронних органів певним чином впливають педагогічні явища, до яких належать:

- рівень освіченості, вихованості, культури населення;
- організація дозвілля громадян, наявність інституцій для організованого проведення вільного часу, діяльність установ культури;
- організація правового виховання населення, використання засобів масової інформації, ефективність застосовуваних форм, методів і прийомів впливу на соціальні і вікові групи населення;
- рівень педагогічної підготовки працівника ОВС, що здійснює профілактичну роботу.

Визначаючи завдання педагогічної підготовки працівника ОВС, слід говорити, насамперед, про формування педагогічної компетентності як інтегральної акмеологічної характеристики високого рівня професіоналізму працівника ОВС, що забезпечує конструктивне вирішення завдань професійної діяльності, спілкування і саморозвитку, за допомогою реалізації гностичної, селективної, рефлексивної, проєктивної і трансформаційної функцій.

Сформований високий рівень психологічної компетентності дозволяє працівнику ОВС як суб’єктові професійної діяльності доцільно використовувати особистісні ресурси, мінімізувати витрати, оптимізувати зовнішню і внутрішню активність, конструювати продуктивні моделі саморозвитку. При цьому слід зазначити, що

вплив педагогічної компетентності працівника ОВС на успішність правоохоронної діяльності виявляється в доцільному використанні психолого-педагогічних ресурсів в ситуаціях загальнопрофілактичної й індивідуально профілактичної діяльності працівників ОВС, у розширенні інформаційної бази щодо прийняття професійних рішень, в організації позитивної взаємодії, у формуванні високого рівня професіоналізму.

Отже, професіоналізм особистості працівника ОВС слід розглядати як комплексну якісну характеристику суб’єкта правоохоронної діяльності, що відбиває високий рівень професійно важливих або індивідуально-ділових якостей, креативність, адекватну амбітність, мотиваційну сферу і ціннісні орієнтації, спрямовані на професійний розвиток.

Акмеологічний професіоналізм виявляється не тільки у високій результативності діяльності, але й у гуманістичній спрямованості на розвиток особистості працівника ОВС. Комплексна модель розвитку психологічної компетентності працівника ОВС в системі підвищення кваліфікації містить ціннісно-змістовний компонент, що визначає стратегію, мету, напрямки і принципи розвитку; змістовний, що забезпечує мотивацію, навчання, розвиток і апробацію компетентного стилю; інструментальні, об’єднуючі види діяльності, засоби і критерії розвитку; рефлексивний компонент, що включає аналіз, оцінку і корекцію функціонування моделі; прогностичний, на рівні якого планується результат з урахуванням ситуативних і відставлених ефектів моделювання. Цільове призначення комплексної моделі полягає в досягненні оптимального рівня розвитку психологічної компетентності як інтегральної акмеологічної характеристики працівника ОВС.

Список використаних джерел

1. Абульханова-Славская К., Бодалев А., Деркач А., Кузьмина Н., Лаптев Л. Акмеология вчера, сегодня, завтра // Прикладная психология и психоанализ. – М., 1997. – № 1. – С. 1 – 26.
2. Анисимов О. С. Основы общей и управленческой акмеологии / О. С. Анисимов, А. А. Деркач. – М.; Новгород: РАГС, 1995. – 272 с.
3. Барко В. І., Ірхін Ю. Б., Нецдерет Т. В., Шаповалов О. В. Професіографічний опис основних видів діяльності в органах внутрішніх справ України: Практичний посібник. – К: Київський кац. ун-т внутр. справ, ДП “Друкарня МВС”, 2007. – 100 с.

4. Бодалев А. А. Вершина в развитии взрослого человека : Характеристики и условия достижения / А. А. Бодалев. – М. : Флинта, 1998. – 287 с.
5. Енциклопедичний словник: Психологія праці, реклами, керування, інженерна психологія й ергономіка // Під ред. Б.А. Душкова. – К., 2000. – с. 418.
6. Деркач А. А. Акмеология: личностное и профессиональное развитие человека. – Кн. 2: Акмеологические основы управленческой деятельности / А. А. Деркач. – М. : РАГС, 2000. – 536 с.
7. Думко Ф.К., Запорожцева Г.Є. Професійно-психологічна підготовка співробітників ОВС /За ред. Думка Ф.К. – Одеса: НДРВВ ОІВС, 2000. – 47 с.
8. Запорожцева Г.Є. Психологічний аналіз професійної діяльності дільничного інспектора міліції та визначальні умови її удосконалення: Дис... канд. психол. наук: 19.00.06 / НАВСУ. – К., 2002. – 226 с.
9. Климов Е. А. Психология профессионала. – М.: Институт практич. психологии; Воронеж: НПО “МОДЕК”, 1996. – 400 с.
10. Маркова А. К. Основы профессионализма / А. К. Маркова. – М. : Знание, 1996. – 456 с.
11. Юхновець Г.О., Казміренко Л.І. Організація і проведення виховної і соціально-психологічної роботи з особовим складом органів внутрішніх справ // Науковий вісник Української академії внутрішніх справ. – К.: Вид-во УАВС МВС України. – 1996. – № 2. – С. 179-191.

Acmeological aspects of professional training of the militia staff were considered. At the same time psychological-pedagogical factors that attend law enforcement activity were taken into account. As well there were determined currency of pedagogical training for law-enforcement agencies' staff.

Keywords: professional education, acmeology, competence, professionalism, pedagogical training.

Отримано: 18.03.2010

УДК 159.923.2

Т.Г.Здоровець

НАРАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ГЕРМЕНЕВТИЧНОЇ РОБОТИ МАЙБУТНЬОГО ПРАКТИЧНОГО ПСИХОЛОГА

Статтю присвячено проблемі нарративної компетентності практичного психолога як основній складовій його професійної компетентності, що виражається в умінні побачити за історією особистості (клієнта), у ході надання психологічної допомоги, її індивідуальний нарратив.

Ключові слова: професійна компетентність, нарративна компетентність, нарратив.

Статья посвящена проблеме нарративной компетентности практического психолога как основной составляющей его профессиональной компетентности, которая выражается в умении увидеть за историей личности (клиента), во время оказания ей психологической помощи, ее индивидуальный нарратив.

Ключевые слова: профессиональная компетентность, нарративная компетентность, нарратив.

Постановка проблеми. Проблема професійної компетентності фахівця є актуальною і своєчасною. Зміна пріоритетів у системі професійної діяльності психологів, зокрема, у взаємодії психолога з клієнтом, потребує особливого підходу до розробки і застосування інноваційної психологічної роботи з ними у межах процесу підготовки. Актуальність дослідження проблеми формування професійної компетентності у майбутніх психологів у період навчання та становлення основ професіоналізму суттєво зростає у зв'язку з перебудовою системи освіти у сучасній Україні. Соціальний запит висуває високі вимоги до професійної підготовки психолога та визначає професійну компетентність майбутнього фахівця як одну з актуальних проблем сучасної психологічної освіти. Професійна компетентність є однією з вагомих складових будь-якої діяльності. Сформованість адекватного уявлення психолога про власну професійну компетентність спонукає:

- до вдосконалення професійної майстерності, впливає на його уявлення про цінність власної особи, формує, певною мірою, самооцінку та рівень домагань;
- забезпечує чітке розуміння особливості професійної адаптації та успішності, кар'єрного зростання практичних психологів в умовах ринкових відносин;